herpy

GEKONY

## Pilbara barking gecko

# *Underwoodisaurus seorsus*

*Underwoodisaurus seorsus* to smukły, nocny gekon naziemny z wąwozów skalnych pasma Hamersley Range w regionie Pilbara w Australii Zachodniej, czerwonobrązowy z rozproszonymi jasnymi guzkami i długim, spiczastym ogonem. Gatunek opisano dopiero w 2011 roku, jest rzadki i znany tylko z niewielkiego obszaru.

Rodzina: Carphodactylidae

### NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

#### ZWIERZĘ

| | |
|---|---|
| Wielkość dorosłego osobnika | **8-10 cm**<br>długość od pyska do kloaki |
| Długość życia | **10-15 lat** |
| Aktywność | **W nocy** |
| Tryb życia | **Skalny i naziemny** |
| Środowisko | **Półpustynia i tereny skaliste** |
| Trudność | **Średnio zaawansowany** |

#### HODOWLA

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **60 × 40 × 30 cm**<br>D × S × W dla 1 dorosłego osobnika |
| Temperatura w dzień | **22-26 °C** |
| Miejsce wygrzewania | **28-32 °C** |
| Temperatura w nocy | **15-20 °C** |
| Wilgotność | **30-50%** |
| UVB | **Opcjonalne**<br>Strefa Fergusona 1 |
| Pokarm | **Owady** |
| Utrzymanie | **Pojedynczo** |

#### ROZMNAŻANIE

| | |
|---|---|
| Rozmnażanie | **Jajorodny** |
| Wielkość zniesienia | **1-2 jaj** |
| Inkubacja | **58-65 dni**<br>przy 27-29 °C |

#### OCHRONA I FORMALNOŚCI

| | |
|---|---|
| CITES | **Załącznik III** |
| Załącznik unijny | **Załącznik C** |
| IUCN | **Najmniejszej troski (LC)** |

## O gatunku

*Underwoodisaurus seorsus* to nocny gekon o dużej, trójkątnej głowie, długim pysku oraz długich, smukłych nogach i palcach. Barwa podstawowa jest jasno- do średniobrązowej z czerwonawym odcieniem i licznymi drobnymi, jasnymi guzkami, które tworzą nieregularne poprzeczne pasy, a przez kark biegnie wąski jasny pas. Głowa jest niemal pozbawiona wzoru, a brzuch jasny i jednolity. Młode są ciemniejsze od dorosłych.

Dorosłe osobniki mierzą 8-10 cm od pyska do kloaki, a największe są samice. Pierwotny ogon stanowi 78-95 % długości ciała, jest szeroki u nasady i stopniowo zwęża się ku cienkiemu końcowi. Jest ciemnoczerwonobrązowy z pięcioma przerywanymi, jasnymi pasami. Ogon może zostać odrzucony i odrasta, ale nowy ogon jest bardziej marmurkowy i pozbawiony regularnych pasów. Masa ciała nie została udokumentowana, a długość życia jest nieznana; 10-15 lat zapożyczono od *Underwoodisaurus milii*.

Gatunek opisali w 2011 roku Paul Doughty i Paul Oliver. Do tego czasu zwierzęta z Pilbary zaliczano do *U. milii*, ale *U. seorsus* jest znacznie smuklejszy, ma dłuższy pysk, nogi i palce oraz prostszy wzór. Epitet gatunkowy *seorsus* oznacza „oddzielony” i nawiązuje do ponad 450 km dzielących go od najbliższych populacji *U. milii*.

## Występowanie i środowisko

*Underwoodisaurus seorsus* jest znany wyłącznie z pasma Hamersley Range w regionie Pilbara w Australii Zachodniej: od terenów na północ od Tom Price w zachodniej części pasma po West Angelas niedaleko Newman na południowym wschodzie. Miejscem typowym jest Packsaddle Range, 638 metrów nad poziomem morza. Stanowiska leżą na wysokości 580-860 metrów.

Najbliższe populacje *Underwoodisaurus milii* żyją około 450 km na południowy wschód, w okolicach Wiluny, i 600 km na południowy zachód, nad Zatoką Rekinów. Zasięg jest niewielki, a gatunek znany jest tylko z nielicznych osobników.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

### ŚRODOWISKO

*Underwoodisaurus seorsus* znaleziono wyłącznie w terenie skalistym pasma Hamersley Range, m.in. w wąwozach i jarach oraz pod płytami skalnymi. Roślinność jest niska i rozproszona: małe eukaliptusy, niskie krzewy akacji i kępy traw spinifex. Klimat Pilbary jest gorący i suchy, z opadami latem. Głębokie wąwozy skalne w górach są chłodniejsze i wilgotniejsze niż otaczające je równiny i prawdopodobnie właśnie tam gatunek przetrwał jako izolowana pozostałość dawniej szerzej rozprzestrzenionej populacji. Długie nogi czynią go zapewne dobrym wspinaczem po skałach.

## Hodowla

### TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Underwoodisaurus seorsus* jest bardzo skąpa. Podane tu wartości zapożyczono od lepiej poznanego krewniaka, *Underwoodisaurus milii*, który ma podobne rozmiary i również często żyje wśród kamieni.

Dorosłe zwierzę potrzebuje niskiego terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 40 × 30 cm (długość × szerokość × wysokość). Powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość, ale płaskie kamienie ułożone w kilku warstwach dają miejsce do wspinaczki. Trzymaj zwierzęta pojedynczo; jeśli samiec i samica mają mieszkać razem, terrarium musi być większe, a każde zwierzę musi mieć własną kryjówkę.

Podłoże to mieszanka drobnego piasku z niewielką ilością gliny lub ziemi, w warstwie 3-5 cm, tak aby kryjówki i nory zachowywały kształt. Zapewnij co najmniej dwie kryjówki z jednym otworem, po jednej na każdym końcu, oraz kryjówkę wilgotną z lekko wilgotnym piaskiem lub mchem. Płaskie kamienie, kora korkowa i kawałki ceramiki nadają aranżacji skalisty charakter. Kamienie muszą stać bezpośrednio na dnie terrarium, żeby nie przewróciły się, gdy zwierzę kopie. Pokrywa musi szczelnie przylegać, a wentylacja powinna być dobra.

### TEMPERATURA

Utrzymuj temperaturę tła na poziomie 22-26 °C w dzień, a w miejscu wygrzewania na jednym końcu 28-32 °C. W nocy temperatura może spadać do 15-20 °C.

Ogrzewaj od dołu matą grzewczą pod jednym końcem, sterowaną termostatem, i mierz temperaturę cyfrowym termometrem przy podłożu. Lampy od góry nie są potrzebne. Chłodniejszy okres zimą z krótszymi dniami jest prawdopodobnie korzystny, ale nie został udokumentowany dla tego gatunku.

### WILGOTNOŚĆ I WODA

Utrzymuj terrarium suche, przy wilgotności powietrza 30-50 %. Zraszaj raz lub dwa razy w tygodniu i pozwól powierzchniom ponownie wyschnąć. Zawsze musi być jedna wilgotna kryjówka z lekko wilgotnym piaskiem lub mchem, aby linienie przebiegało bez problemów. Można wystawić płytką miskę ze świeżą wodą, ale wiele gekonów chętniej pije krople ze ścian i kryjówek.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

### OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest nocny i nie potrzebuje silnego światła. UVB jest opcjonalne; słabe oświetlenie UVB, odpowiadające strefie Fergusona 1, nad częścią terrarium można stosować, jeśli jest dużo kryjówek, tak by zwierzę zawsze mogło schować się przed światłem. Utrzymuj 12 godzin światła i 12 godzin ciemności.

Czytaj więcej: Światło i UVB

### ŻYWIENIE

Gatunek żywi się wyłącznie owadami i innymi drobnymi stawonogami. Jako pokarm podstawowy podawaj świerszcze, małe karaczany i larwy muchy czarnej, a od czasu do czasu mączniki lub larwy barciaka. Ofiara nie może być szersza niż odległość między oczami zwierzęcia, a owady powinny przez ostatnią dobę dostawać pożywną karmę.

Młode dostają małe owady codziennie lub co drugi dzień, a dorosłe cztery-pięć owadów trzy-pięć razy w tygodniu. Lekko oprószaj owady wapnem z witaminą D3 i raz w tygodniu podawaj preparat multiwitaminowy. Pełny ogon świadczy o tym, że zwierzę dostaje dość pokarmu; jeśli ogon jest cienki, trzeba karmić więcej, a jeśli bardzo szeroki, należy ograniczyć karmienie.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

### ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Zachowanie *Underwoodisaurus seorsus* nie zostało opisane. Traktuj go raczej jako zwierzę do obserwowania niż do brania na rękę. Ogranicz manipulowanie do krótkich chwil, nisko nad podłożem, i nie wyjmuj go w dzień, kiedy śpi.

Ogon może zostać odrzucony, więc nigdy go nie chwytaj. *Underwoodisaurus milii* w sytuacji zagrożenia podnosi się, szeroko otwiera pysk i szczeka; czy *U. seorsus* robi to samo, nie zostało udokumentowane.

## Rozmnażanie

### DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Wiek i masa ciała w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie zostały udokumentowane. Samce mają wyraźne zgrubienie u nasady ogona i 11-13 powiększonych ostróg po każdej stronie nasady ogona, a samice 4-6. Żadna z płci nie ma porów przedkloakowych. Z rozmnażaniem samicy poczekaj, aż będzie w pełni wyrośnięta i w dobrej kondycji.

### GODY I KOPULACJA

Rozród jest prawdopodobnie wywoływany chłodniejszą zimą z krótszymi dniami, po której następują cieplejsze i dłuższe dni, jak u *U. milii*. Umieść samicę z samcem w przestronnym terrarium z wieloma kryjówkami i rozdziel je, jeśli pojawią się niepokoje.

### SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek jest jajorodny. Samica składa prawdopodobnie 1-2 jaja naraz i kilka zniesień w ciągu sezonu, jak *U. milii*. Wstaw pojemnik do składania jaj z wilgotnym piaskiem lub torfowcem, np. plastikowe pudełko z otworem w pokrywie, i zapewnij samicy obfitość wapnia i owadów.

### INKUBACJA

Ostrożnie przenieś jaja, nie obracając ich, do małego pojemnika z wilgotnym wermikulitem lub perlitem i prowadź inkubację w 27-29 °C. Wyklucie następuje po około 58-65 dniach, jak u *U. milii*. Nie zbadano, czy temperatura decyduje o płci.

### ODCHÓW MŁODYCH

Trzymaj każde młode osobno w małym pojemniku z drobnym piaskiem, małą kryjówką i lekko wilgotnym narożnikiem, w tej samej temperaturze co dorosłe. Codziennie oferuj małe owady oprószone wapnem i regularnie waż młode.

## Zdrowie i częste błędy

U samego gatunku nie opisano chorób. Typowe problemy nocnych gekonów naziemnych z suchych regionów to:

- Zbyt duża wilgotność, która prowadzi do grzybic i problemów skórnych. Utrzymuj terrarium suche z jedną wilgotną kryjówką.
- Resztki wylinki na palcach i końcu ogona, jeśli brakuje wilgotnej kryjówki.
- Zbyt mało wapnia, zwłaszcza u młodych zwierząt i samic składających jaja. Oprószaj owady.
- Stres wywołany silnym światłem lub zbyt częstym braniem na rękę, który może powodować brak apetytu.

Zdrowe zwierzę ma czyste oczy, pełny ogon i jest aktywne nocą. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wydaje się osowiałe.

## Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/underwoodisaurus-seorsus